

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A magántisztviselők nyugdíjügye.

A megoldásra váró nagy szociális kérdések között alig van jelentősebb, mint a magánalkalmazottak aggkori ellátásának az ügye. És hogy e kérdés országos érdekűvé még maig sem nőtte ki magát, azt kizárólag annak tulajdoníthatjuk, hogy a magántisztviselők különböző egyesületei nem bírtak akkora társadalmi súlyt szerezni, ami elegendő lett volna a kormányhoz és törvényhozáshoz e tárgyban többszörösen beterjesztett kérelmük megfelelő támogatására.

Az állam, a törvényhatóságok, nemkülönben azok magánvállalkozásai, ha valakit alkalmaznak, az illető nyomban tagja lesz valamely nyugdíjintézménynek. Az alkalmazás és nyugdíjogosultság szinte elválaszthatlanul egybe vannak kapcsolva. Ha hozzávesszük azt, hogy félre nem magyarázható törvényekkel és szolgálati pragmatikákkal védett állami tisztviselőnek az állása sem annyira bizonytalan, mint egy kizárólag munkaadója szeszélyétől függő magántisztviselőé, méltán csodálkozhatunk, hogy a magyarországi magánhivatalnokok, akiknek a száma pedig mint minden országban, igen tekintélyes, — elementáris erővel nem követelték eddigé, hogy nyugdíj-

ügyüket, aggkori ellátásukat a törvényhozás rendezze.

Szó sincs róla, hogy minden nagyobb szabású vállalatnak ma is meg van a nyugdíjintézete. Az is bizonyos, hogy az egy szakmába tartozó magánalkalmazottak is létrehoztak egy-egy nyugdíjintézetet, de az ilyen nyugdíjintézetek egyáltalán nem felelnek meg annak a régóta hirdetett szociális elvnek, hogy egy-egy alkalmazott aggkori ellátásának biztosítására szolgáló költségeket nemcsak az illető alkalmazottnak, hanem a munkaadónak is kell viselnie. Szó sincs róla, hogy az évi járadék biztosító intézetek mai fejlettsége mellett bárki a világon tud öreg napjaira nyugdíjat, elhalálása esetén pedig özvegyének és árváinak fentartási költséget biztosítani és az előrelátó gondos ember meg is teszi ezt, ámde ne feledkezzünk meg arról, hogy a nyugdíj biztosítás ilyen formájában a terhekből éppen az nem veszi ki részét, akinek legfőbb érdeke volna, hogy a nyugdíjkérdés kedvező megoldása ne okozzon álmatlan éjjeleket egy-egy alkalmazottnak. Ha az állam és a törvényhatóságok szintén kiveszik részüket egy-egy nyugdíjintézet fentartásával járó terhekből, méltányos dolog, hogy azok is vegyék ki, akik a magánalkalmazottnak kenyeret adnak.

Erre azonban az ország összes munkaadóit más nem tudja kényszeríteni, mint a törvényhozás, az állam a maga mindenható erejével. Társadalmi uton ezt a kérdést, aminthogy nem sikerült megoldani a nyugati államokban, éppen úgy nem fog sikerülni minálunk sem. Ezzel tisztán is vannak már a magántisztviselők érdekképviselői szervezői így a többek közt a Magántisztviselők Országos Szövetsége és a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete is. Ez a két hatalmas szervezet, amely amellett, hogy tagjai részére nyugdíjintézetet létesített és tart fenn, teljes egyértelműséggel helyezkedtek arra az álláspontra, hogy a magántisztviselők aggkori ellátásának jelentékeny szociális kérdését kizárólag a törvényhozás oldhatja meg, még pedig minden magánalkalmazottra kötelező nyugdíjbiztosító intézmény létesítésével.

E kérdés megoldásának utjelzői eddig csak memorandumok voltak. A legújabb eredmény is egy memorandum, melyet a magántisztviselők szövetsége a kereskedelemügyi miniszterhez nyújtott be s azt a kérelmet tartalmazza, hogy a miniszter rendelje el a legközelebbi népszámlálás keretében a magántisztviselői kereseti viszonyára és egyéb más, a nyugdíjintézmény felállításához szükséges tudni-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az életmentő.

Irtá: Jean Reibrach.

Egy szép napon Pierre Daronde a Szajna partján sétálgatott, mikor szemeláttára egy ember a hid karfáján átvette magát és a hullámokban eltűnt. Az emberek összesereglettek; kiabáltak, orditoztak, csónakot menesztettek utána, de a szencsátlan nem került többé felszínre. Daronde nem sokat gondolkozott, ledobta a kabátját, beleugrott a folyamba, erős fogással megmarkolta az elalélt öngyilkos-jelöltet és kiuszolt vele a partra, ahol segítő-kézek egészen a száraz földre vontatták. Daronde rövid pihenő után felkapta magára kabátját és gyorsan eltávozott a színhelyről. Azonban valószínűleg felismerték, mert másnap az összes lapok dicsőítették önfeláldozó hőstettét és délelőt az inas látogatót jelentett be.

— A tegnapi ur beszélni óhajt a nagyságos urral!

— Bocsásd be,

Hosszu, nyurga, beteges kinézésű fiatal-ember lépett a szobába, kezét nyújtotta felé, bágyadtan, szomorúan tekintett rá és gyenge, elhaló hangon így mutatkozott be:

— Gaszton Lefèvre vagyok, lekötöztetted a tegnapi bátor megmentésért! Nem találok szavakat érzelmeim tolmácsolására az ön nagy-lelkű, szép és önzéstelen tettéért! Éljen, éljen Daronde ur, a nemeslelkű emberbarát! Hősies viselkedése szobrot érdemelne! De most szeretném tudni, mit szándékozik jövőmet illetőleg?

— Jövőjét illetőleg? Mi közöm nekem nekem az ön jövőjéhez?

— Mi köze? Furcsa kérdés! Ön visszatért az életnek akaratomon kívül, önként, mert én nem kértem fel, hogy tervemben megakadályozzon! Mért avatkozott a sors dolgába? Miért kapaszkodott a végzet küllőibe? Mindegy, ha már megtette, bálával tartozom érte, mint jó gyermek az apának! Persze ez némileg más eset; az apa nem tudhatja elő e, hogy s mint alakul majd gyermeke életfolyása, sőt meg van fosztva a lehetőségtől, hogy előre megkérdezhesse: Akarod-e a nap világot meglátni, vagy nem? Ön azonban, tisztelt életmentő ur, előre megfontolt, határozott szándékkal cselekedett; önnek megvolt a bizonyosága, hogy én egyáltalán tovább nem akarok élni.

Daronde kissé kellemetlenül érezte magát, mégis kíváncsiságból gúnyos hangon kérte a szerencsétlent, hogy csak folytassa.

— Röviden: sorsom türehtetlen volt; semmi se sikerült, amihez fogtam. Egyetlen állásban sem volt hosszabb maradásom, a szerencsétlenség lépten-nyomon üldözött. B teg lettem, a kinaok gyötörtek, az éhség állandó társammá szegődött. Mindig is gyenge, erélytelen, erőtlén ember voltam; hiányzott belőlem az élethez való bátorság; szegény házátlán, elhagyott, ide-oda hanyódo gyáva fickó voltam. Egy menedékem maradt: a megváltás... a halál! Éjjel-nappal csak ez az egy gondolat foglalkoztatott... belemarkolt az agyamba... véget vetni mindennek... pihenni... aludni örökre! Végre megakarom valósítani csábító tervemet... amikor ön utamba tolaokodik és kegyetlen módon meggátol szándékomban! Mert a többiek, akik élesztgetési kísérletekkel

gyötörtek, és mint a bohócot, kezeimné! lábaimnál fogva gyürtek, gyömöszöltek, dagasztottak és cibáltak, mind ártatlanok voltak... egyedül ön az, akit e méltatlan óra minden kinszenvedéséért kárthatnom kell! Pedig biztosan tudom, hogy ön is azok közé tartozik, akikhez egy nappal, vagy csak egy órával könnyörögtem volna alamizsnáért, mert elhaladt volna mellettem szivtelenül, sőt talán még kacagott volna is rajtam! Es most önként kockáztatta életét értem, az ismeretlenért. Bolond dolog. Most már megesezt, nem változtathatunk rajta. Fennmarad még a kérdés, mit szándékozik most tenni, hogy életem elviselhetővé legyen? Mivel teszi jóvá azt, amit ellenem vétett?

Daronde meghatottságában, jelentékeny segélyösszeget ajánlott fel neki,

— Köszönöm, uram! Nem kell az alamizsna, hamar a végére járnék.

— Ohajtja talán, hogy valami állásba segítsem? — kérdezte részvétellel Daronde.

— Milyen állásba? Azok az állások, melyeket én a hiányos tudásommal betölthetnék, nem biztosíthatnák megélhetésemet.

Daronde ideges és türelmetlen lett; bosszút lihegő, félelmes tekintetű vendégének kihívó viselkedése teljesen megzavarta.

— Miután jóakaró ajánlataimat ridegen visszutasítja, nem adhatok egyéb tanácsot, mint azt, hogy menjen vissza oda, ahonnan tegnap, emberbaráti szeretettel megmentettem! Lefèvre gúnyosan meghajtotta magát.

— Ezt a tanácsot szinte előre sejtettem, mélyen tisztelt uram! És emellett olyan előkelő kézmozdulattal tessék ki az ajtón, mint a hóhér, aki munkája közben kissé szünetet

valókra vonatkozó adatgyűjtést. Ez a kívánság, meglehetősen szerény, annál inkább teljesíthető. Megeshetik azonban, hogy a kívánság szerénysége decára is, a magántisztviselők kötelező nyugdíjbiztosításának ügye megfeneklik. Ekkor aztán már igazán nem marad más hátra, minthogy a magán alkalmazottak érdekvéleményi szervei kitűzzék a lobogót és országos agitációval hívják fel a közvélemény figyelmét erre a fontos kérdésre. Meg vagyunk róla győződve, hogy a józanul ítélő közvélemény haladéktalanul azok mellé szegődik, akik ez ügyet évek óta ébren tartják. És a közvélemény követelő szava előtt meg kell hajolni a legelfogultabb kormány és törvényhozásnak is.

A politikai hírek.

Sándor Pálék — Tisza ellen.

Forrongás a munkapártban.

Gról Tisza István kolozsvári beszédének az a passzusa, amelyben határozottan fellépett az általános, egyenlő választójog és ennek hívei ellen, erős forrongást idézett föl a nemzeti munkapárt töredékében. Székely Ferenc, Lukács László, sőt Khuen több embere, meg az »elégedetlenek« csoportja nagy indignációval tárgyalta Tisza föllépését, amellyel ismét kiélezte, hogy közte és a miniszterelnök közt véleményeltérés van. Többen kérdést intéztek egyik-másik miniszterhez s államtitkárhoz, hogy már most mihez tartás magukat: Khuen vagy Tisza kijelentéséhez, amire ezt a stereotip választ kapták:

— Héderváry a miniszterelnök, ő a vezér és csak az ő szava irányadó, de Tiszával nem szakíthat a párt, mert ő a legerősebb oszlopa

tart, hogy áldozata halálos kínjait még meghosszabbíthassa! Nyugodjék meg, uram, jóakaró szíves tanácsát köszönettel visszautasítom! Most már élni akarok, még pedig kényelmesen, boldogan élni az ön jóvoltából! Ön kirántott a halál torkából, másodsor már nem lesz bátorságom a sir küszöbére lépni! Azután — megtörténhetnék, hogy a tegnapi eset megismétlődhetik. Nem . . . nem . . . másodsor már nem kockáztatok meg a dolgot! Az ön véleménye szerint koldulni is mehetnék, ugy-e? De az már manapság nemcsak lealázó, de rossz és megbízhatatlan foglalkozás! Számomra még egy út áll nyitva: a rablás, lopás, betörés, sőt, ha kell, ha szükséges, még egyéb is! Ismerek itt a tájékon néhány magányosan fekvő nyári lakást . . . ott megkezdhetem új mesterségemet . . . Nem engedtek meghalni? . . . Jó! Most tehát élni akarok és eltartásomról az emberiségnek, a társadalomnak kell gondoskodnia, bármi módon!

— Kotródjék ki innen otromba, szemtelen fenyegetéseivel! — kiáltotta Daronde méltatlankodva, mialatt csengetet, és az inast utasította, hogy a hivatalos vendéget távolítsa el.

Lefévre távozott, de előbb gondosan körüljárta a fürkésző tekintetét. A kapuban gyönyörű meghajlással bucsuzott a kísérő inastól . . . Egy héttel utóbb betörők jártak Daronde magányos villájában, összeszedtek minden értékes tárgyat és elpusztították a drága butorokat és képeket, mintha a tulajdonos gazdagságáért bosszút akartak volna állani.

A betörők megmenekültek . . . Csak Gaszton Lefévre, — a szerencsétlen, — került az üldöző rendőrség kezébe . . . A boldogtalan még a tolvajsághoz sem volt megfelelő tehetség!

az új alakulásnak. A választói reform most különben sem aktuális, hanem csak a többség megszerzése és a parlamenti munkaképesség helyreállítása.

Sándor Pál és társai, körülbelül huszan, azonban nem elégedtek meg ezzel, hanem tegnap délután megbeszélésre gyűltek össze a lipótvárosi Polgári Körben. A bizalmas jellegű konferencián, ahol az ötödik kerület volt képviselője s mostan munkapárti jelöltje, aki az általános, egyenlő és titkos választójog ligájának funkcionáriusa, előadta az összegyűlteknél, akik szintén tagjai a munkapártnak s ligának, hogy Tisza Kolozsvárott azt mondotta: »aki az egyenlő és általános választójogot komolyan akarja, az szövetséget ne nála, hanem a magyar fajnak idebenn és Ausztriában élő ellenségei között keresse« és kijelentette azt is Tisza, hogy »azoktól, akik az ultraradikális megoldást hirdetik, áthidalhatlan úr választja el.

Hesszák vita után abban állapodtak meg, miután Tisza nyilatkozatát magukra nézve sérelmesnek tartják, föl fogják vetni a miniszterelnök, mint a nemzeti munkapárt vezére előtt, vajjon ő is hazafiatlan dolognak vallja-e az általános, egyenlő választójog elvét s vajjon Tisza támadása után is a párt tagjai maradhatnak-e, tekintve, hogy ők nem szándékoznak eltántorodni Tisza kedvéért sem választójogi elvüktől. Khuen választól teszik függővé, vajjon megmaradnak-e a nemzeti munkapárt kötelékében.

Megkérdették erre vonatkozólag Sándor Pált, aki kijelentette, hogy a hír nem igaz. Ő semmiféle gyűlést sem hívott össze és a munkapártból nem lép ki. Nem is léphetne ki, mert jelenleg nincs olyan párt, ahol eredményesebben dolgozhatnék.

Szász Károly lesz az új közoktatásügyi államtitkár.

A közoktatásügyi államtitkár személyére nézve is megtörtént a választás. Az új államtitkár Szász Károly miniszteri tanácsosi címmel felruházott osztálytanácsos lesz, aki eddig az irodalmi ügyeket látta el a minisztériumban.

Eredetileg Návay Lajos, a képviselőház volt alelnöke volt erre az állásra kiszemelve, de régi szokás szerint a katolikus miniszter mellé mindig protestáns államtitkárt adtak és itt Návay jeleltségét el kellett ejteni.

Szóba jött aztán Zsiluszy Mihály, aki már hosszabb ideig volt államtitkára a minisztériumnak. Őt azonban túlságosan harciasnak találták.

Igy aztán a protestáns vallású Szász Károly min. tanácsosra került a sor, aki a felajánlott államtitkarságot elfogadta.

A király Budapesten

A Budapesti Tudósító jelenti: Egyes lapok ma azt a hírt közlik, hogy a király e hó 8-án, más forrás szerint e hó 11-én érkezik néhány heti tartózkodásra Budapestre és ennek kapcsán a király budapesti tartózkodásának idejére megállapított programot is leközzölnek. Ezzel szemben illetékes helyen arról értesül a Budapesti Tudósító, hogy ő felsége elutazásának határpapja még nincs véglegesen megállapítva és így budapesti tartózkodásának idejére a program sem lehet még összeállítva. Csak annyi bizonyos, hogy ő felsége e hó 3-án részvesz a bécsi májusi korzón és hétfőn, e hó 9-én általános kihallgatást ad Bécsben.

A választások kiírása.

A szerdai minisztertanács fog dönteni a fölött, hogy mikorra írják ki a választásokat. Hír szerint a minisztertanács a későbbi dátumban fog megállapodni, hogy t. i. a választások május 30—június 10-ig legyenek. Khuen a minisztertanács után Bécsbe utazik és csütörtökön vagy pénteken a királynál külön kihallgatáson jelenik meg, hogy az összehívó királyi kéziratot kieszakozolja.

A kormány fölmondta a bankoknál elhelyezett állami betétek egy részét. Ugy lát-szik szükség van a pénzre.

Véres programbeszéd.

A karánsebesi választókerület bozovicsi járásában Burida Szilárd nemzeti munkapárti jelölt tegnap mondott programbeszéde után Vlád Aurél nemzetiségi jelölt választói összehívekedtek Burdia választóival. A véres verekezésben egy Burdia választót agyonvertek, két másik választó halálos sérüléseket szenvedett.

Khuen látogatói.

A »Bud. Tud.« jelenti: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök a mai délelőtt folyamán Wickenburg István gróf fiúmei kormányzóhelyettes, aztán pedig Seighart Rudolf dr. titkos tanácsos látogatását fogadta. Seighart Rudolf titkos tanácsos, az osztrák földhitelintézet kormányzója, ezenkívül Hieronymi Károly kereskedelemügyi és Lukács László pénzügyminiszternél is tett bemutatkozó látogatást. Sieghart dr. ma és holnap további látogatásokat végez Budapesten s csütörtökön reggel visszautazik Bécsbe.

Lukács László Bécsben.

Lukács László bécsi utjáról egymással elmentéses hírek vannak már megint forgalomban. A bécsi lapok közül a Reichpost és Vaterland azt írja, hogy Lukács tegnap kihallgatáson volt a királynál. Itteni kormánykörökben azonban azt letagadják és azt állítják, hogy Lukács nem volt kihallgatáson.

Justh Gyula ha'asi jelölt.

A halasi kerület polgársága Justh Gyulát jelölte képviselőül s a mandátumot tegnap felajánlották neki. Justh az ajánlatot elfogadta.

Botrány egy programbeszédén.

Pekál Hermann a kisbecskereki kerület munkapárti jelöltje tegnap programbeszédét mondott Kisbecskereken és egyszerre minden leplezés nélkül pángermán eszméket kezdett hirdetni. A beszéd óriási feltűnést keltett.

Meglepő eredmény egy árverésen.

A Rulikovszky-uti telkek eladása.

Nagyvárad városa tudvalevőleg elhatározta, hogy a Rulikovszky-ut mentén lévő területet házhelyekül parcelláztatja s nyilvános árlejtésen eladja. A 32 házhelyet egy darabban 40 koronáért kérték a magántisztviselők, de mivel a város főmérnöke 120,000 koronára értékelte a területet s különben is a beépítés folytán utcák nyitása és rendezése, vízvezetékek ellátása stb. címén mintegy 60,000 korona költsége lesz a városnak, a területet nem adta oda a törvényhatóság a magántisztviselőknek.

A 32 telkekre tegnap tartották meg az árverést a városházán, még pedig oly meglepő

eredménnyel, amely a legvérmesebb számításokat is felülmúlták.

Komlóssy József gazdasági tanácsos vezette az árverést s összesen 42 árverező tett le bánompénzt.

Első sorban a Rulikovszky ut vonalában levő hét villa telekre árvereztek. Már itt lehetett látni, hogy a kikiáltási árnak 70—80 százalékkal magasabb összeget adnak a telkekért. Így pl. az I. számú telek a 9180 korona kikiáltási árral szemben 16350 koronáért kelt el. A hét telek kikiáltási ára 61507 korona volt s 98620 koronáért keltek el ezek a telkek.

És így ment ez egészen végig, mind a 32 teleknél.

Aránylag a legmagasabb összeggel, körülbelül 215 százalékkal magasabban kelt el a kikiáltási árnál a 27 számú telek. Ugyanis a 2450 korona kikiáltási árral szemben 7760 koronáért vette meg Haraszi Károly.

A legcsekélyebb eredményt a 8 számú teleknél érték el. A 3105 korona kikiáltási árral szemben 3110 koronát ígért érte Fodor Lajos. Tehát csak 5 koronával magasabb összegért kelt el, mint a kikiáltási ár. Ez a telek a legutolsó a sorban, egészen az árapasztó csatorna partján van.

A 32 telek kikiáltási ára 125,481 korona volt s árverésen 228,561 korona összeget értek el, tehát 103,080 koronával többet, vagyis mintegy 80 százaléka volt az áremelkedés.

Az árverés eredménye különben elég érdekes arra, hogy itt adjuk a következőket:

Az egyes telkeket a következők vették meg:

Rulikovszky utra néző 1 sz. telek 918 nm. területtel, kikiáltási ár 9180 K. Megvette Rimanóczy Béla 16350 koronáért.

Rulikovszky-utra néző 2 sz. telek 882 nm. kikiáltási ára 7938 K. Megvette Fodor Lajos 14700 koronáért.

Rulikovszky-utra néző 3 sz. telek 917 nm. kikiáltási ára 8240 K. Megvette Grünwald Jenő 14200 koronáért.

Rulikovszky-utra néző 4 sz. telek 883 nm. kikiáltási ára 7947 K. Megvette Seregély Dezsőné 13100 koronáért.

Rulikovszky utra néző 5 sz. telek 1058 nm. kikiáltási ára 9522 K. Megvette Sztarill Ferenc 15020 koronáért.

Rulikovszky-utra néző 6 sz. telek 1076 nm. kikiáltási ára 8608 K. Megvette Kabos Sámuel 13250 koronáért.

Rulikovszky-utra néző 7 sz. telek 1076 nm. kikiáltási ára 9972 K. Megvette Bernáth Lajos 12000 koronáért.

A 8 sz. telek 621 nm. kikiáltási ára 3105 K. Megvette Fodor Lajos 3110 koronáért.

A 9 sz. telek 664 nm. kikiáltási ára 3320 K. Megvette Aron Jenő 4200 koronáért.

A 10 sz. telek 664 nm. kikiáltási ára 3320 K. Megvette Kerekes Elek 5009 koronáért.

A 11 sz. telek 662 nm. kikiáltási ára 3976 K. Megvette Csengeri Antal 8105 koronáért.

A 12 sz. telek 412 nm. kikiáltási ára 2472 K. Megvette Palotai Armand 5601 koronáért.

A 13 sz. telek 412 nm. kikiáltási ára 2472 K. Megvette Grünfeld Ignác 6010 koronáért.

A 14 sz. telek 477 nm. kikiáltási ára 2862 K. Megvette Weisz Zsigmond 6300 koronáért.

A 15 sz. telek 456 nm. kikiáltási ára 2736 K. Megvette Rimanóczy Béla 6300 koronáért.

A 16 sz. telek 513 nm. kikiáltási ára

2565 K. Megvette Orosz György 6010 koronáért.

A 17 sz. telek 487 nm. kikiáltási ára 1948 K. Megvette Aron Jenő 4550 koronáért.

A 18 sz. telek 471 nm. kikiáltási ára 1884 K. Megvette Grünwald Hermann 3250 koronáért.

A 19 sz. telek 471 nm. kikiáltási ára 1884 K. Megvette ifj. Guttmann József 3500 koronáért.

A 20 sz. telek 487 nm. kikiáltási ára 1948 K. Megvette Radó Dezső 4650 koronáért.

A 21 sz. telek 501 nm. kikiáltási ára 2505 K. Megvette Pankolis Károly 7065 koronáért.

A 22 sz. telek 496 nm. kikiáltási ára 2480 K. Megvette Jörös Zoltán 7050 koronáért.

A 23 sz. telek 475 nm. kikiáltási ára 1900 K. Megvette ifj. Erdős Albert 5110 koronáért.

A 24 sz. telek 470 nm. kikiáltási ára 1880 K. Megvette Répaszky Józsefné 3500 koronáért.

A 25 sz. telek 450 nm. kikiáltási ára 1800 K. Megvette Szabó Juliánna 3855 koronáért.

A 26 sz. telek 475 nm. kikiáltási ára 1900 K. Megvette Jelinek Géza 4600 koronáért.

A 27 sz. telek 490 nm. kikiáltási ára 2450 K. Megvette Haraszi Károly 7760 koronáért.

A 28 sz. telek 719 nm. kikiáltási ára 2876 K. Megvette Mandel Ede 5360 koronáért.

A 29 sz. telek 635 nm. kikiáltási ára 3175 K. Megvette Madarász Gyula 5500 koronáért.

A 30 sz. telek 669 nm. kikiáltási ára 2676 K. Megvette Szántó Dezső 4650 koronáért.

A 31 sz. telek 716 nm. kikiáltási ára 2864 K. Megvette Sztarill Ferenc 4680 koronáért.

A 32 sz. telek 724 nm. kikiáltási ára 2896 K. Megvette Mandel Ede 4225 koronáért.

Írásbeli zárt ajánlat egy érkezett be Grünwald Jenő és társától, amelyben a XI—XVII, valamint a XXII és XXVII számú telkekért a kikiáltási áron felül 3/8 százalékos ajánlatot meg. Természetesen ez az ajánlat figyelembe vehető nem volt.

Az árverés eredménye a városházán is nagy meglepetést okozott s valószínűleg a közgyűlés is örömmel veszi azt tudomásul.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Május 4. este 6 órakor. Kath. Kőr zárünnepélye a püspöki palotában.

A Kath Kőr zárünnepélye.

— Hangverseny a püspöki palotában. —

A Katholikus Kőr mai ünnepélyének kiváló érdekességet kölcsönöz Szentiványi Károly rá-tóti prépostnak, az Országos Katholikus Szövetség igazgatójának szereplése. Az ő előadása lesz központja az ünnepélynek s akiknek volt alkalmunk Szentiványi szónoklatait hallani, azok előre meg vannak győződve, hogy Szentiványi mai előadása nem fog nyugtalanul eltűnni a közönség emlékezetében. Szentiványi nemcsak kitűnő agilis vezére a katolikus társadalmi mozgalmaknak, hanem alaposan képzett szociológus és pompás szónok is. Ma a déli gyorsvonattal érkezik Budapestről s dr. Karácsonyi

János kanonoknak lesz szívesen látott vendége.

Az ünnepély este 6 órakor a püspöki palota dísztermében kezdődik a következő műsorral:

1. Részlet Haydn négy évszak (tavasz) oratoriumából. Előadja a székesegyházi énekkar.

2. a) Brahms Dal (A hűség.)

b) Ardidi keringő. Enekl. dr. Báthory Oszkárné.

3. A társadalmi fejlődés alaptörvényei. Előadás, tartja Szentiványi Károly, rá-tóti prépost, az orsz. kath. szövetség igazgatója.

4. Mandelsohn: Trio Op. 49. Előadja a kamarazenetársaság.

5. Belezny dalok.

a) Egy sir . . .

b) Valamikor réges régen . . . Enekl. Csipkés Sándorné.

6. Zárókar Dinorah operából. Előadja a székesegyházi énekkar.

Számozott ülőhely az I—II. sorban 5 korona, III, IV, V, VI. sorban 3 korona, VII.—XIII. sorban 2 korona. Állóhely 1 korona. Jegyek a meghívó felmutatása mellett megválthatók Láng József könyvkereskedésében s a hangverseny alkalmával a pénztárnál.

A tiszta jövedelmet könyvtárak céjira fordítják.

Az egyke Biharmegyében.

Az egyke rendszere, melynek szomorú fészke az ország nyugati és keleti részén volt lassanként, mint a rothadás az egészséges gyümölcsön, lopva terjed s ha azt idejében ki nem vágjuk, megrontja az egész gyümölcsöt. Már nemcsak az említett helyeken, de a szomszédos területeken is hódít és fenyegető magatartást kezd venni az egyke.

Ezt átlátva a miniszterium nagy és igen fontos feladatra határozta el magát, mikor az egyke rendszer megszüntetése vagy legalább korlátozása akciót kezdett. Ez akciónak alapját a statisztikai adatokra s a különböző illetékes faktorok véleményére szándékozik alapítani a miniszter, ezért minden törvényhatóság területén összeíratta, hogy hol, milyen arányban és kik között divik az egyke rendszer. Biharmegyében a főszolgabírák most terjesztették be jelentéseiket ebben az ügyben.

A jelentések megnyugtatónak bennünket némileg, mert az egyke rendszer Biharmegyében alig vagy nagyon kevés helyen divik, sok helyen még azt sem tudják, mi az. Annál szomorubb azonban a jelentések nagyrésze, melyekben a járássok erkölcsi világa bizony épp oly romlott, mint amazoké és amelyek épp oly sürgős javításra várnak, mint az egyke fészkei. Így a románlakta vidéken általános a törvénytelen együttlés.

Azt hisszük, főleg ennek a romlott erkölcsű világnak szomorú következményeit ismertetni. Elég tiszta képet nyerünk róla az árvaszékektől, ahol a törvénytelen kiskorúak siralmas ügyei ugyszólván az egész tisztikarnak munkát adnak. Javítani kell ezeket az állapotokat, kulturát kell adni a népnek, minél nagyobb lelkesedéssel minél szélesebb alapokon.

A másik szomorú rész a jelentéseken az, hogy a gyermekhalandóság igen nagyarányú. Ennek pedig az oka az egészségtelen táplálkozás és a lakás, a nép szegénysége, szóval kísértő társa a kulturálatlanságnak. Elsősorban a nép jólétét kell fokozni és ha ez meg lesz, akkor már könnyű lesz a kultura szekerét evezetni, mert a népjólét már egy bizonyos kultúrtok, amit nem nehéz fokozni és kiterjeszteni.

* **Keresztjáró.** A második keresztjáró napra már teljesen elromlott az idő s így nem volt körmenet, hanem az egész ájtatosságot a premontreiek templomában tartották meg, hol a szentmisét és szertartást Grócz Béla prépost-kanonok, a szentbeszédet pedig Szilágyi Dózsa tanár tartotta. Ma a keresztjárók utolsó napján reggel 8 órakor kezdődik a szertartás. Jó idő esetében a Szent László-templomból indul a körmenet a kapucinusokhoz; kedvezőtlen időben pedig az egész az utóbbi helyen lesz megtartva.

* **Az Oltáregyesület jubileuma.** A magyar katolikus hitélet fejlesztésében uttorb érdemei vannak a Budapesti Központi Oltáregyesületnek, mely f. hó 5 én és 8 án ünnepli főnállásának 50 ik évfordulóját az Üllői-uti palotában. Áldozócsütörtökön nyitja meg d. u. 4 órakor dr Kohl Medárd felszentelt püspök a bazai szegény templomok számára készült egyházi szerek kiállítását, 6 án jubileumi díszgyűlés a kath. kör nagytermében gr Majláth G. Károly erdélyi püspök elnöklétével. A díszgyűlésen dr Prohászka Ottokár »Az egyház szeretetéről a szentségi Krisztus iránt« mond beszédet; délután 4 órakor a papok eucharisztikus tarsulatának országos értekezlete, 7-én délelőtt és délután az oltáregyesületi igazgatók értekezlete; délután 4 órakor Velics László S. J. mutatóvanyu előadása a miseruhákról és himzéseikről. Május 8-án délelőtt hét és fél órakor szentmise, szentáldozás, 10 órakor pontifikális szentmise, délután fél 4 órakor »Az oltáriszentség képei«, előadás, vetített képekkel, tartja Filkorn Jenő igazgató. Délután 6 órakor szentbeszéd és Tedeum, tartja Radnai Farkas püspök. A szép ünnepélyeken a nagyvárad oltáregyesület részéről dr Lestyán Endre igazgató és özv. Grünwald Henrikné elnöknő vesznek részt.

* **Uj királyi tanácsos.** A hivatalos lap közli, hogy a király Fábry Emil premontrei kanonok s a rend budapesti tanárképző intézete kormányzójának sok évi buzgó és eredményes működésével szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsi címet díjmentesen adományozta.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi bizottsága folyó évi május hó 4 ikén, szerdán délután 3 órakor a városháza bizottsági termében ülést tart. A tárgysorozat a következő: Novák Tódor alapítvány kérdése; a Szaniszló-féle alapítvány kérdése; a városi vasut pályafeltartási kötelezettségének kérdése.

* **Ügyészi bankett.** Medvigy István, máramaroszigeti kir. alügyész kinevezése folytán eltávozik Nagyváradról. Ebből az alkalomból tiszteletére ma este, a Pannonia éttermében bucsuzó lakoma lesz. Etkezés étlap szerint fog történni. A kinevezett alügyész tisztelői és barátai ezuton is meghivatnak.

* **Gyűlések a vármegyén.** A vármegyén e hét folyamán két fontos gyűlés lesz. Az egyiket ma reggel 9 órakor tartják meg, Ma a közigazgatási bizottság tart ülést. Szombaton rendkívüli közgyűlés lesz, melyen a megüresedett katonai nevelő intézeti helyek betöltése és a Rednik Gábor nyugdíjazása felett fognak határozni.

* **Bors nem kap rakodóállomást.** Bors község lakosai kérelemmel járultak a kereskedelmi miniszteriumhoz, hogy Bors állomáson rakodó állomást létesítsen. A kereskedelmi miniszter a község kérelmét nem teljesíti. A felhozott indokokat ugyanis nem tartja olyanoknak a miniszter, amelyek indokoltá tennék a raktár felállítását. A község azon indokát, hogy a cukorrépa termeléssel szándékozik foglalkozni a község és a répa elszállításához feltétlenül szükséges a rakodó állomás nem fogadja el a miniszter, mert a

répa szállítás kedvezményesen történik és így kevés haszna van belőle az államnak. A miniszter intézkedését különösnek találják a borsiak, de a mezőkeresztési választók is, akiknek a jelenlegi kereskedelmi miniszter elődje megígérte az állomást. Azt hisszük ez az inkedés rossz kortes adat lesz a munkapárti jelölt támogatására. Ugyancsak elutasítja Bors községének a várótermek kibővítése iránti kérelmét is. Ezt is főlőslegesen tartja a miniszter és statisztikai adatok alapján bizonyítja, hogy átlag Borsról 6 ember utazik napoként.

* **A legifjabb magyar báró.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király gyoroki Andrényi Károly aradi nagykereskedőnek és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta. E kitüntetés egy nagyszorgalmu kereskedőt emel az arisztokrácia sorába. Andrényi Károly ma alig negyven éves, két gyermeke közül Magda 14 éves, Lajos 7 éves. Az Andrényi-család már régi idők óta szerepet játszik Arad megye, de különösen Arad város társadalmi életében. Egyik ága Nagyváradra származott át s itt foglal el előkelő közigazdasági és társadalmi pozíciót. Az új bárónak már nagyatyja, kit szintén Károlynak hívtak, 1870-ben nemességet kapott a közigazdaság terén szerzett érdemei elismerésül.

* **A gyermeknap.** A második nap szintén rosszul sikerült. A bevétel tegnap még sokkal kevesebb volt, mint az előző napon. Természetesen tisztán a kellemetlen időjárás okozta ezt. Az eső folyton esett, úgy, hogy még az urnaörző hölgyek is kénytelenek voltak az urnákat otthagyni és hazamenni. Így az idei gyűjtés jóval mögötte marad a tavalyinak.

* **Előléptetés a vasutasoknál.** A m. államvasuti tisztikarban májusra tömeges előléptetés történt. A nagyvárad vasutállomás két kiváló főtisztje szintén részesült előléptetésben. Lukács Gusztáv ellenőr II. oszt. főellenőrré, Várady Ignác helyettes állomásfőnök pedig I. oszt. ellenőrré léptették elő. Várady csaknem egy évtized óta helyettes főnök a nagyforgalmu pályaudvaron. Előléptetésükhöz sokan gratuláltak.

* **A Halley-üstökös nem találkozik a földdel.** Az egész világ érdeklődéssel, sőt felelemmel várja azt az ominózus dátumot, amelyről azt állapították meg a csillagászok, hogy azon a napon Halley üstököse találkozik pályáján a Földdel. Már a múlt évben megindult a tudományos vita az összeütközésről s végül megállapították, hogy a találkozás nem a Föld és az üstökös feje között fog megtörténni, hanem csupán az üstökös uszályán fog végighaladni a Föld. Most pedig a világ egyik leghíresebb csillagvizsgálóintézetéből szenzációs hír érkezik. Távirat érkezett a heidelbergi csillagvizsgálóba, hogy a greenwichi csillagvizsgáló állomáson kiszámították a Halley-üstökös pontos pályáját és megállapították, hogy a Földdel való találkozás nem fog megtörténni. Greenwichben van a világ leghíresebb csillagvizsgálója és így ezt a jelentést kell hitelesnek tartanunk a Halley-üstökösről eddig érkezett összes hírek közül.

* **Rednik Gábor nyugdíjazása.** Rednik Gábor vaskóhi főszolgabíró nyugdíjazás iránti kérelmével a nyugdíj bizottság Keszthelyi Zoltán alispán helyettes elnöklése mellett. — Az ülésen jelen voltak Gyöngyössi István dr,

Verner Kálmán, Nagy Márton, Balog János. A bizottság határozati javaslatot fog tenni a 7-én tartandó rendkívüli megyei közgyűlésen, hogy Rednik Gábort május hó 15-től kezdődőleg nyugdíjazzák.

* **Uj államvasuti igazgató.** A hivatalos lap, hogy a minisztertanács április 30-án tartott ülésében hozott határozatával dr Hegyeshalmy Lajos miniszteri tanácsosi címmel felruházott miniszteri osztálytanácsost és dr Hollán Sándor miniszteri osztálytanácsost a m. kir. államvasutakhoz igazgatókká nevezi ki. Ez a két kinevezés mindenfelé őszinte örömet és meglepedést keltett, mert a valódi érdem, a buzgó munkásság s a páratlan kötelességtudás elismerés. Hegyeshalmy Lajos miniszteri tanácsost elméleti és gyakorlati képzettsége európai hírű szaktekintélyiye emelte s tudása előtt tisztelettel hajolnak meg a vezető szakörök. Hollán Sándor a miniszter oldalán dolgozik s kiváló élelátása, szerencsés modora és emberismerete, amelyekkel szakképzettség párosul, teszik őt nélkülözhetetlenné. Kinevezetésük úgy a miniszterium, mint az államvasutak tisztviselői között általános meglepedéssel találkozott.

* **Elmebajos, mint főispán.** Tegnap este a rendőrségen egy Nagy Ödön nevű ember panaszt tett, hogy ellopták a ládáját. A nyomozást Kelemen detektivre bízták, akinek Nagy azt mondotta, hogy ő Kolozsmegye főispánja és ha megkeríti a ládáját, titkárnak fogja kinevezni. A rendőrség megállapította, hogy Nagy egy szalárdi illetőségű, kolozsmegyei körjegyző, aki elmebaj miatt vált meg állásától és most, mint Kolozsmegye főispánja utazza be az országot. A szerencsétlen embert beszállították az elmekórházba.

* **Halálozások.** Részvétellel értesülünk egyik derék iparos polgár Kurcz Ignác süttő iparos haláláról. Az elhunyt már hosszabb idő óta súlyos betegségben szenvedett s halála 67 éves korában tegnap reggel következett be. Temetése holnap, május 5 én délután 4 órakor megy végbe a Teleky-utca 39. sz. háztól. — Pántya Zsigmond volt fodrász iparos, élete 76. évében elhunyt, Temetése holnap, május 5-én délután 3 órakor lesz a Timár-utca 3. sz. háztól.

* **Betörés fényes nappal a Bémer-téren.** Povozsán József villanszerelő vállalkozó feljelentést tett a rendőrségen, hogy a múlt hó 3-án délben, amíg ebédelni otthon volt, ismeretlen tettes a Bazár-épületben levő üzlethelyiségének ajtaját álkulccsal kinyitotta s az asztal felső fiókjában levő pénzes kasszát kiürítve, annak 23 koronát kitevő tartalmát elvitte. A rendőrség keresi az álkulccsos látogatót.

* **Találtak egy gyűrűt.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen I. emelet 7. sz. szobában.

x **Olvassa el kérem!** ha érdekl, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframmégót és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világítást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen Wolframmégó 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással.

x **Szőlősgazdák figyelmébe.** Ajánlom hasított tölgy szőlőkaróimat 2 méter magaságig előnyös árban, Nagyvárad, állomási tűzifaraktáromon. BRÓDI SAMU fakeskedő. Raktári telefonszám 821. Irodai telefon 295.

x **Személyhitelt**, gazdálkodóknak, kereskedőknak, iparosoknak, hivatalnokoknak, havi törlesztésre is 6—7 százalékos kamatra.

Magán pénzt, rendes foglalkozású hitelképeseknek egynap alatt folyósítottak diszkrétén.

Jelzálog kölcsönt, házakra, földekre, telkekre, építkezésekre I. II. III. helyre az érték 70—85 százalékig 3¹/₂, 4, 4¹/₂ százalékos alapon.

Megkeresések **»BIZALOM«** jellegre Nagyvárad főposta címzendő.

* **Borsalino**, Pichler és angol *kalap* tavaszi újdonságok **REICHARD ARUHÁ-ZABA** megérkeztek, hol legegységesebb budapesti és *amerikai cipők* kaphatók.

x Egy 4 és egy 5 szobás modern lakás f. évi november 1-re kiadó. Rákóczi-ut 32.

A legizlésebb és a legolcsóbb arany-, ezüst ékszerek és órák
= a bérálásra =
 Szilágyi Géza és Társa
 órás és ékszerésznél kaphatók.
 Rákóczi-ut. TELEFON 630.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében május hó 1, 2, 3 és 4-én a következő igen érdekes mozgófénykép újdonságok lesznek bemutatva: 1. Vegyész. 2. Az árva naplója. 3. Megvillanyozva. 4. Francia Árpések. 5. A cigány asszony jósiata. 6. Folyékony levegő. 7. Meggyausított szolgál. 8. Téli sport a Harz-hegységben. Belépti díj nincs. Kezdte este 9 órakor. Kiváló italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri *Hartstein Arpád* kávéház tulajdonos.

Jenny Jenő órás és ékszerész

a bérálási alkalomra ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek dus választékban levő óra és ékszer készletét, amelyet a volt betörés miatt

legjutányosabb árban

óhajt kiárusítani. Órákat egy évi jótállás mellett javítok. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását továbbra is, tisztelettel **Jenny Jenő**, órás és ékszerész Szt. János-u. 39. sz.

Telefon szám 285.

Egy fiut tanulónak felveszek.

TANÜGY.

Tul van zsufova a keresk tanonciskola. A nagyvárad keresk tanonciskolában már jó idő óta tarthatatlan állapotok vannak. Az I. osztály ugyanis annyira tul zsufova van, hogy ez veszélyezteti ugy a tanulók fegyelmeztségét, mint tanügyi előmenetelét. Dr *Hoványi Géza*, a kereskedelmi iskolai bizot ság elnöke beadványt intézett a városhoz, amelyben rámutat, hogy 70 tanuló van az I. osztályban, holott a kereskedelmi iskolák szervezeti szabályzata 40 tanulónál többet nem enged meg. Kéri a várost, hogy gondoskodjék az I. osztálynál állandó párhuzamos osztály felállításáról.

Nagyvárad Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai
 ambulatorium

RÁKÓCZY-UT 5. SZ. — Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szeplős, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrkök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelések. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitünő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diszkrét postai szállítás utján is.

Dr. Halász Andor.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Vig özvegy.
 Csütörtök d. u. Sasfók, este Luxemburg grófja.
 Péntek: Tilos a csók.
 Szombat: Jótékonycélu hangverseny.
 Vasárnap d. u. Obsitos, este: Gyimesi vadvirág.

Vig özvegy Asszonyival. Ma este pikáns érdekességű előadást ígér a repertoire. Lehár Ferenc Vig özvegye szerepváltoztatással megy. Asszonyi László, a színház behizelgő hangú, kitünő bariton énekművésze alakítja Dmilót, az operett bonvivant hősét. Sokat ígér ez az új szereposztás, mert a »Maxim dal«, az »Ajk az ajkon«, a »Bamba gyászvitéz« és az operett többi f. bemászó dalrészletei Asszonyi interpretálásában ritka finomsággal és teljes szépségükben érvényesülnek.

Csütörtöki előadások. Áldozó csütörtökön, holnap, két szép előadás zajlik le a színházban. Délután a Sasfók kerül színre. — Rostend szöke gyermek-princének, Napoleon raboskodó fiacskájának megható drámája. Este az utolsó szezonok legnagyobb stílus operettje, amit sohasem lehet elégszer látni és hallani, Lehár Luxemburg grófja vonul fel teljes farsangi apparátussal a színpadra. Most már teljesen begyakorolta a társulat, pergő, összehangzó friss előadást produkál és egymást ütik-érik a

legelmebb rögtönzések. Egyetlen operett sincs, amelyik annyiféle mulattató és elragadó változatát tudja felmutatni az operett játéknak, mint a Luxemburg grófja.

Gyimesi vadvirág. Vasárnap este a kiváló magyar színműrő, Géczy István legszebb alkotása, a Gyimesi vadvirág kerül reprizre. Ez igazán magyaros, vérbeli motívumokkal tarkított népszínmű még nem is olyan régen parádés darabja volt a magyar színpadoknak. Egészen bizonyos, hogy a nagybírt népszínmű ez alkalommal is megdobogtatja poétikus magyar meséjével a hallgatói szívet. A társulat legjobb színészei vesznek részt a precíznek ígérkező előadásban.

EGYESÜLETEK.

A Kaszinó közgyűlése. A biharmegyei és nagyvárad nemzeti kaszinó egyesület tagjai, a folyó 1910. évi május hó 22-ik napján d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében tartandó évi rendes közgyűlésére tisztelettel meghívotnak. Tárgyai: 1. A választmány évi jelentése és a költségvetés megállapítása. 2. A közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal a választmányhoz beadott indítványok tárgyalása. 3. Két igazgatói állás és 10. választmányi tagnak szavazás utján betöltése és megválasztása. Nagyvárad, 1910. április hó 28. napján. A választmány.

A pénzügyintézetek szövetségének gyűlése. A magyarországi pénzügyintézetek országos szövetsége f. évi május hó 7-én, szombaton d. u. 4 órakor tartja dr Hoványi Géza elnökelete alatt közgyűlést. A közgyűlésen Mándy Lajos, a szövetség elnöke is jelen lesz. Este a Sas öttermében társas vacsora.

TÁVIRATOK.

A török sereg győzelme.

Szaloniki, május 3. Gilna körül tegnap döntő ütközet volt. A török sereg véres csata után megfutamtotta a lázadó arnautákat és a gyilkos ágyutüzben 400 alban esett el. A török jobbszárny Presova felé üldözte a menekülőket és a hegyszorosban utol érte. A török katonák irgalmatlanul felkoncolták az albanokat.

Igazságszolgáltatás.

Zsarolással vádolt nagyvárad kereskedő. *Flegmann Armin* Bémer-téri kereskedőhöz beállított a múlt év szeptember 17-én *Unyi Sándorné* székelyteleki lakos és ruhának valókat vásárolt. Valami zsinórokat is akart venni, de nem tudván megalkudni, ezektől elállt. Mikor azonban a becsomagolt árukat magához vette, véletlenségből egy köteg meg nem vett zsinórt is magával vitt. Ezt *Flegmann Armin* azonnal észrevette és ráfogta mindjárt az asszonyra, hogy lopni akart. Az asszony ez ellen erősen szabadkozott és azt állította, hogy csak véletlenségből vette fel a többi csomagával együtt a zsinórt. E mentegetőzés a onban nem használt semmit és *Flegmann Armin* megfenyegette az asszonyt, hogy azonnal rendőrt hivat, ha nem fizet neki azonnal 50 koronát, vagy nem ir alá neki egy 50 koronás váltót. A szegény megijedt falusi asszony kőtelmek állt és aláírta a váltót. Később azonban észhez kapott és feljelentette *Flegmann Armin* zsarolásért. A büntető ítélet tárgyalás tegnap volt ebben az ügyben, *Ember Géza* elnökelete alatt. A vádlott tagadta a zsarolást és úgy adta elő a

dolgot, hogy az asszony rimánkodott és egy 50 koronás váltót is adott át neki, csak ne jelentse fel. Vádlott ezen állítását igazolta az egyik tanu, aki azonban a vádlott egyik női alkalmazotija. Minthogy a vádat feljelentőn kívül senki sem igazolta, a törvényszék Flegman Armit a vád és következményei alól felmentette. *László Márton* kir. ügyész ítélet ellen felebbezést jelentett be. Vádlott védője dr. *Fleischer Béla* volt.

Ki akarta játszani a biztosító társaságot. Cseh Sándor derecskei cipész könnyű szerrel akart 800 koronát keresni. Felelőségének Pocsajon levő házáat, melyre már előbb 500 korona kölcsönt vett le, biztosította 800 koronára, azután pedig Erdei Károly nevű inasát felbujtotta, hogy gyujtsa fel. Az inas három ízben is megkísérelte a dolgot, de egyszer sem sikerült. Mindig gyorsan eloltották a tüzet. Az utolsó esetben azonban felismerték a gyujtogatót, aki aztán be is vallott mindent. Így került Cseh Sándor és inasa a törvényszék elé, mely mint esküdtbírósg tegnap kezdte tárgyalni az ügyet. Cseh Sándor felbujtással, Erdei Károly inasa pedig gyujtogatással van vádolva. Elsőrendű vádlott tagad mindent, az inas azonban a szemébe mondta, hogy az ő felbujtására követte el a gyujtogatást. Ítélet holnap lesz. Elnök dr. *Csulyok Béla* ügyész dr. *Szolnok Jenő*.

NYILTÉR.

Az élet zavartalan örömeiből

egy halandónak sem jut része. Ezt mindenki tapasztalhatja, a ki egy séta vagy kirándulás után nagyon meghűlve tér haza. De legalább könnyen segíthet a baján, ha mindjárt vesz a legközelebbi gyógyszerárban vagy drogériában Fay-féle valódi szódent ásványpasztillát. Fay szódenti pasztillája nem engedi a meghűlést elhatalmasodni, használata azonkívül nagyon kellemes és kényelmes. Egy doboz ára 1 kor. 25 fillér.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Guntzert, cs. és kir. udv. szállító, Wien, IV—I. Grosse Neugasse 17.

KÖZGAZDASÁG.

Vértetű a szőlőhegyen.

A város területén levő kertekben, továbbá a szőlőhegyen a vértetű az alma- és körtefákat erősen pusztítja. Erre való tekintettel a főkapitány rendeletet bocsátott ki, melyben 200 koronáig terjedhető pénzbírság terhe alatt meghagyja a vértetű ellen való védekezést. Felhívja a kert- és szőlőtulajdonosokat, hogy az óvintézkedéseket, azonnal tegyék meg, hogy az még május 20-ig befejezhető legyen.

A vértetű felismerhető arról, hogy a fa különösen sebes, — szélről védett helyein hó színű fehér lepellel van bevonva s ha az ilyen hószínű fehér lepelt kezünkkel eldörzsöljük, kezünk vörös színű marad.

A vértetű irtására bármilyen zsiros anyag használható, de legjobb szer a petroleum emulsió, ez készül olyformán, hogy 1 liter forró vízbe 10—15 deka házi szappant felaprózunk s ezen oldatot addig keverjük, míg tejfel vastagságu lesz. Ezen oldat idősebb fáknál ötszörösen, fiatalabb fáknál négyszeresen higitva használható. Akinek sok vértetves fája van, az egyszerű gépolajat is használhat. Ezen anyagok egy meszelő vagy ecset segítségével kenendő reá a vértetves foltokra, fő dolog csak az, hogy minden egyes folt az anyaggal egyszerre befogassék. Azon ágakat, melyek vértetvekkal nagyon fertőzve vannak, legcélszerűbb levágni és elégetni. Idősebb fákat, melyek nagyon fertőzve vannak a vértetűvel, ki keil vágni és el kell égetni. Hogy az irtás eredményes legyen, a fertőzött fák min-

den héten átnézendők s a netalán mutatkozó újabb foltok újból kiirtandók, a sebek pedig kátránnyal vonandók be. A kátrány használat előtt sűrűre főzendő, hogy azt jól kenni lehessen, ott, hol a vértetű mutatkozott, a fákon semmi sebet nyitva hagyni nem szabad.

Budapesti fözsdetudósítások.

Budapest, május 3.

A gabonatözsde.

50 kilogramonként.

Buza májusra	—	—	12.32
Buza októberre	—	—	10.35
Rozs októberre	—	—	8.31
Zab októberre	—	—	6.65
Tengeri májusra	—	—	5.85
Tengeri júliusra	—	—	6.02

Irányzat: Szilárd. Megnyitás után lebonyolításokra lanya.

Értékdözsde.

Magyar hitel	—	—	821.—
Oszták hitel	—	—	663.25
4%-os koronajáradék	—	—	92.50
Államvasut	—	—	745.—
Jelzálogbank	—	—	476.—
Leszámitoló bank	—	—	553.—
Hazai Bank	—	—	299.50
Kereskedelmi részv.	—	—	739.50
Rimamurányi	—	—	670.—
Salgóújvári	—	—	649.—
Közuti vasut	—	—	718.50
Városi villamos	—	—	386.75
Adria	—	—	471.—

Irányzat: Nyugodt, helyi piac élénk, szilárd.

REGÉNYCSARNOK.

R ó z s i k a.

Irta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. —

(Folytatás.) 36

— En csak keresztényi kötelességemet teljesíteném, — mondá Péter, — azt tettem, amit egyik polgár a másikért tenni tartozik. Leonie nevetett.

— Ő a leckéjét tanulja, Rózsika, — mondá. — Majd hamar patriotát csinálunk belőle. De Rózsika kedvesére tekintett, egy borzongással vetett keresztet magára és elhalványult.

— Egy alkalmas helyet kell keresnem az ő számára, kisasszony, — folytató Péter lassan és megfontolva, mint aki jól átgondolta állapotját. — Egy ilyen fiatal leányt jól bebutorozott lakást kell vinni, ahol van tűzifa, ágy-nemű, függönyök, ruhaszekrény, metszett üveg, csészék, és mártástartó, aminő volt az én szalmafüdes házikóm Rambouletban.

— Es ezért kérdem én, hogy miért adta rá a fejét, hogy azt elhagyja? — kérde Leonie.

Péter tétovázott, Rózsikára tekintett bátorítatásért, nem sikerült elfordított szemével találkozni, és aztán csak elkezdé a beszédet.

— A kisasszony megfoja engedni, hogy igazat mondjak, s hogy a dolgokat a valódi nevükön nevezem. A mi házasságunk magától el lett határozva s jóformán kicsinált dolog volt, mikor a balszerencse úgy hozta magával, mert nem volt a Rózsika hibája, hogy szemébe tűnt a mi földes urunknak. Ő egy szép leány, kisasszony — üde ártatlan és —

— Látom, — felelé Leonie. — Fial volt hát ez az arisztokrata és — veszedelmes?

— Mit sem tudok veszedelemről, — mondá Péter összehuzott szemöldökkel. De én

szeretem Rózsikát, én, aki kegyeddel beszélek, és inkább kiterítve akarnám látni a leányt, minthogy Montarbas grófnak a hatalmába kerüljön.

A Wolverine átrahökkent s a hálószoba ajtajára vetett egy pillantást.

Montarbas grófnak! — ismétlé s ha élete függött volna ettől, sem fojthatta volna el a felkiáltást.

A gróf sóváran figyelt. Hát itt van, a város ugyanazon negyedében! A saját hibája volna, ha a lány megint elmenekülne előle. Bármely pillanatban a kezébe ejtheti. Péter ugyanazon higgadt hangon folytató.

— Ezért hoztam ide Párisba, hogy így a főváros nagy tömegében elveszítsük magunkat. Es ez az oka, hogy mért vettem ki lakást neki a nagyanyjával ugyanebben az utcában, kegyedhez, és Coupe-téthez közel kik itt a mi egyedüli barátaink s hogy mért telepedtem meg magam is itt, ahonnan nap nap után vigyázhatok rá. En erős vagyok. Keményen dolgozom. Hamar, pár hét alatt megkeresek anynyit, hogy egy otthont csinálhassak a számukra. Akkor aztán megházasodunk. A kisasszony is a jó bátyja a segítségünkre lesznek az összekelésnél. Itt nincsenek jobbágyok, mint a vidéken. Mi szabad polgárok vagyunk, mi párisi munkások; és aztán szeretném én látni azt az arisztokratát, aki még azután is utána merje vetni magát Rózsikámnak.

Gonosz mosoly volt a gróf arcán, mialatt így hallgatódzott és aljas esküt tett, hogy kerüljön a pokolba, ha minden követ meg nem mozdít, míg zsákmányát nem biztosítja magának.

Leoniera tekintve, taját elfogultsága dacára is meg volt lepelve annak zavaros tekintetétől. Ő is nevetett, még pedig Rózsikára, de mosolya alatt az áldozatát leső fenevad ólalkodó tekintete lappangott. Montarbas élés megligyelő volt, a fondorlatokban járatos és az elbizakodás sem hiányzott nála. Fűrésző elméje egy pillanat alatt elért a következtetésekhez,

— Lehetséges-e, — gondolá magában, — hogy ez a nő már törődik velem? Nem gyűlölte Rózsikát öt perc előtt és most gyűlöli. Igen, megcsókolja mind a két orcáját, a mint bucsut vnsz tőle és látom a szeméből, hogy szeretné a fogával összetépni. De milyen csinos is és milyen kecssteljes. Mennyire hasonlít a királynőhöz, a mint így a szobán átlépdel. Vigyázval van egy eszmém: ha úgy lesz, mint mint a hogy gondolom s csak ügyesen és bátran kivihetem a dolgot, én leszek a nyertes az egész játékban minden kártyán.

Mikor a »Wolverine« látogatói elmentek és Montarbas rejtékelyéről előjött, a gróf nem mulasztá el művészei egyikét sem, mikban annyira járatos volt, hogy kellemes benyomást tegyen háziurnőjére. Nevetett, tréfált, hízelt, nem akart komoly beszédbe bocsátkozni, hanem elment nagyon is korán, gondolá a nő, — egy mosolygó esedezéssel, melyben még kevesebb tréfa volt, mint komolyság, hogy mihamar engedelmet fog neki adni, hogy eljöhessen őt újra meglátogatni.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKIOS GYULA.

A városi Bazar-épületben november 1-től egy nagyobb

üzlethelyiség kiadó.

Ertekezhetni Dr. *Fleischer Béla* ügyvéd (Rákóczy-ut 9.) irodájában, ahova az ajánlatok legkésőbb e hó 30-ig benyújtandók.

Egyszeri használat meggyőző min-
penkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPO GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

szappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
állítás.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Első nagyváradí kenyérgyár

Jókai-u. 17. sz. alatt.

Telefon: 949. Telefon: 949.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad város
t. közönségét, hogy a vidéken sehol nem
látható, óriási kiterjedésű, villanyerőre be-
rendezett **Első nagyváradí**

kenyérgyár

gyártmányai a következő árak mellett
árusítatnak:

1 kg. fehér kenyér **36 f.**, félbarna **30 f.**,
barna **25 f.**, tiszta rozs kenyér **28 fillér.**

Az első nagyváradí kenyérgyár
minden időben **friss, izletes** termékei
a következő helyeken kaphatók:

Blau F. Sándor Bodega, Nagypiaczár.
Balázs Mártonné kereskedő, Sztaroveszky-u.
Fellner József csemege-üzlet, Szarvas-sor.
Feuer Bertalan kereskedő, Fő-utca.
Fülöp Lipótné kereskedő, Csengeri-utca.
Grósz Izidor kereskedő, Körözs-utca.
Grünvald Mórné és Társa kereskedő, Ko-
lozsvári-utca

Jakobovits Adolf kereskedő, Kolozsvári-u.
Jenny Nándor kereskedő, Sztaroveczky-u.
Kohn Dávid kereskedő, Sánc-utca.
Kutassy Lajos kereskedő, Teleky-utca.
Klein Mór kereskedő, Kolozsvári-utca.
Klein József, Pál-utca.
Lebovits bodega Zöldfa utca.
Petrovics Mihály kereskedő, Fő-utca.
Rosenthal Samu kereskedő, Kapucinus-u.
Róth Albert kereskedő, Kolozsvári-utca.
Stolcz Henrik kereskedő, Hattyu-utca.
Silberstein Arnold kereskedő, Kert-utca.
Schön Lipót pékmester, Kert-utca.
Vasszerstrom Arnold kereskedő, Bányasor.
Veisz Emánuel kereskedő, Szaniszló utca.
Vasvári Ferenc kereskedő, Széles-utca. Fő-
terakat.
Reich Sándor kereskedő, Szt.-János-utca.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszusz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszusz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvált-
lakok karban tartásokat légszusz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
lok. Telefon hívásokra személyesen
megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

HANGVERSENY

a Szigligeti-színházban

Hlatky Endre, Nagy-Várad város főis-
pánjának és Dr Miskolczy Ferenc,
Biharvármegye főispánjának védnöksége
alatt a nagyváradí

Városi Árvaház és a Tüdőbetegek Üdülőhelye
javára folyó évi **május hó 7-én**, azaz
szombaton, özv. báró Vay Arnoldné
Mikes Sarolta grófnő zongoraművész
a Szigligeti-színházban

hangversenyt

tart. A hangversenyen közreműködnek
még: Dr Veress Endréné énekművész, **Herczeg Ferenc** nagynevű irónk és
Dezséri Bachó István karnagy vezetése
alatt a budapesti I. kerületi **honvéd-
zenekar.**

MŰSOR:

1. NYITÁNY. Előadja: *Dezséri Bachó Ist-
ván* karnagy vezetése alatt a budapesti I. kerületi
honvédzenekar.

2. SAINT-SAENS. Áriák a »Sámson és
Deila« c. operából:

a) Sámson el fog jönni . . .

b) Kinvil szívem neked . . . Előadja: *dr
Veress Endréné* énekművész. Zongorán kíséri:
dr Papp Alajos.

3. MOZART: Zongoraverseny A-dur. **Al-
legro-Andante-Presto.** Előadja: *özv. báró Vay
Arnoldné Mikes Sarolta grófnő* zongoraművész.
Kíséri: a *honvédzenekar.*

4. FELOLVASÁS. Tartja: *Herczeg Ferenc.*

5. MEYERBEER: Fides nagy börtön-áriája
a »Próféta« c. operából. Előadja: *dr Veress
Endréné* énekművész. Zongorán kíséri: *dr
Papp Alajos*

6. a) DVORAK: Furiant.

b) SCHUMANN: Nachtstück.

c) CORELLI-FRIEDENTHAL: Caprice
de Concert. Előadja: *özv. báró Vay Arnoldné
Mikes Sarolta grófnő* zongoraművész. Kíséri:
a *honvédzenekar.*

7. NAGY EGYVELEG. *Dezséri Bachó Ist-
ván* karnagy vezetése mellett előadja a buda-
pesti I. kerületi *honvédzenekar.*

A hangverseny kezdete 8 órakor.

Helyárok:

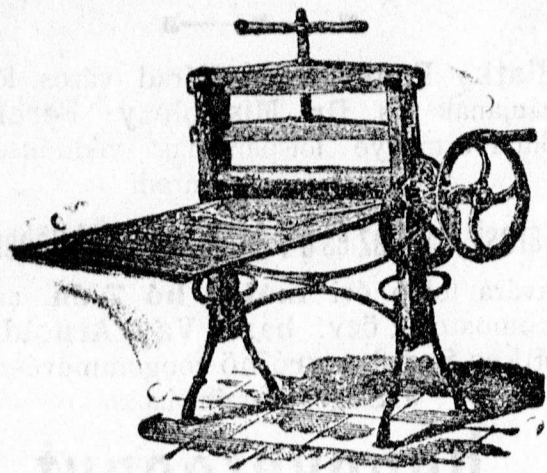
Nagy páholy: 30 kor. Földszinti és eme-
leti páholy: 20 kor. Zsöle 6 kor. Körszék:
4 kor. Támlásszék: 2 kor. 50 fill. Másod-
emeleti erkély I-sor 2 kor., többi sorok:
1 kor. Földszinti állóhely: 1 kor. Diák- és
katonajegy: 60 fill. Karzati állóhely: 40 fill.

Jegyek előjegyezhetők és válthatók
Sebő Imre könyvkereskedésében Nagy-
Váradon és a hangverseny napján **este**
a pénztárnál. A jótékony célra való te-
kintettel kérjük a hangverseny szives tá-
mogatását. — Felülfizetések köszö-
nettel fogadtnak és hirlapilag
nyugtáztatnak.

A rendező bizottság nevében:

Özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné.

Kézi hajtású „Jégkészítő gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.
Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
 NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Jégszekrények legújabb szerkezettel.

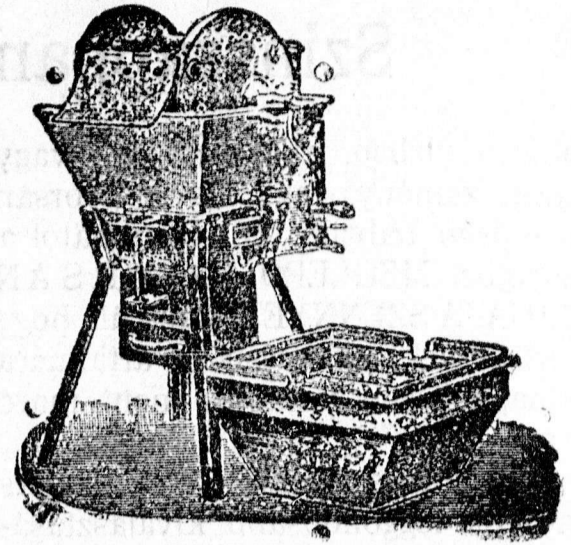
FAGYLALT GÉPEK.

Kerti vasbutorok.

GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó mángorló és facsaró gépek.

ÁRJEGYZÉK kivánatra, ingyen és bérmentve.

Uj mehanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű írógépek kerékpárok, varrógépek olesó és pontas javítását jótállás mellett, továbbá villanyos házcikkek, telefon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és érc eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és uj dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok befalaztatását legújabb rendszer szerint és kőszénbánya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerszertemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,

mechanikus és géplakatos.

BEÖTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

Elsőrangú

életbiztosító társaság

Nagyvárad és vidéke részére

főügynököt

keres. Szives ajánlatok kéretnek »Biztosítás« jelige alatt

Győri és Nagy

hirdetési irodához Budapest, Erzsébet-körút 5.

Gyorsan pusztul a bőr sezt Ön bűnja, Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem használja.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsem, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt köbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron bocsátom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sziva izzólampa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Írj anemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön céllal épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.